Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MANUELA CAMPOSA SÁNCHEZA-BORDONY
przedstawiona w dniu 25 czerwca 2020 r.[1]

Sprawa C-510/19

Openbaar Ministerie,
YU,
ZV
przeciwko
AZ

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Hof van beroep te Brussel (sąd apelacyjny w Brukseli, Belgia)]

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 6 ust. 2 – Pojęcie wykonującego nakaz organu sądowego – Artykuł 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 – Wniosek o wyrażenie dodatkowej zgody wydanej przez prokuraturę wykonującego nakaz państwa członkowskiego

1. Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie orzekał w przedmiocie pojęcia „organu sądowego" w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW[2], określając warunki, jakie musi spełniać organ, który *wydaje* europejski nakaz aresztowania (ENA)[3].

2. Pytanie to daje Trybunałowi okazję do dokonania wykładni tego samego pojęcia, jednakże tym razem w świetle art. 6 ust. 2 decyzji ramowej w związku z jej art. 27. Sąd belgijski zwraca się bowiem z pytaniem, w skrócie, czy niderlandzką prokuraturę można uznać za „organ sądowy", który *wyraża zgodę* na rozszerzenie zakresu przestępstw wymienionych we wcześniejszym, wykonanym już ENA.

I. Podstawy prawne

A. Prawo Unii. Decyzja ramowa 2002/584

3. W motywach 5, 6 i 8 wskazano, że:

„(5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania

1 Język oryginału: hiszpański.

2 Decyzja ramowa Rady z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24, zwana dalej „decyzją ramową").

3 Wyrok z dnia 12 grudnia 2019 r., Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg i Openbaar Ministerie (Prokuratorzy w Lyonie i w Tours) (C-566/19 PPU i C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Prokuratorzy w Lyonie i w Tours"), i przytoczone tam orzecznictwo.

wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości przewlekania postępowania. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne.

(6) [ENA], przewidziany w niniejszej decyzji ramowej stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.

[…]

(8) Decyzje w sprawie wykonywania [ENA] należy poddawać należytym kontrolom, co oznacza, że organ sądowy państwa członkowskiego, na terytorium którego osoba, której wniosek dotyczy została aresztowana, zobowiązany jest do podjęcia decyzji w sprawie przekazania tej osoby".

4. Zgodnie z art. 1 („Definicja [ENA] i zobowiązania do jego wykonania"):

„1. [ENA] stanowi decyzję sądową wydaną przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy [ENA] w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 Traktatu o Unii Europejskiej".

5. Artykuł 6 („Właściwe organy sądowe") stanowi:

„1. Wydającym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wydającego nakaz państwa członkowskiego, właściw[y] dla wydania [ENA] na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.

2. Wykonującym nakaz organem sądowym jest organ sądowy wykonującego nakaz państwa członkowskiego, właściw[y] dla wykonania [ENA] na mocy prawa obowiązującego w tym państwie.

3. Każde państwo członkowskie powiadamia Sekretariat Generalny Rady o właściwym w świetle jego prawa organie sądowym".

6. Zgodnie z art. 14 („Sądowe przesłuchanie osoby, której dotyczy wniosek"):

„W przypadku gdy osoba aresztowana nie wyraża zgody na jej przekazanie, jak to określono w art. 13, ma prawo do przesłuchania przez wykonujący nakaz organ sądowy zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego".

7. Artykuł 15 („Decyzja o przekazaniu") stanowi:

„1. Decyzję o tym, czy dana osoba ma zostać przekazana, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy, z uwzględnieniem terminów i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej decyzji ramowej.

[…]".

8. Artykuł 19 („Przesłuchiwanie osoby przed podjęciem decyzji”) wskazuje:

„1. Osobę, której dotyczy wniosek, przesłuchuje organ sądowy w asyście drugiej osoby wyznaczonej zgodnie z prawem państwa członkowskiego obowiązującym dla wnioskującego sądu.

2. Osobę, której dotyczy wniosek, przesłuchuje się zgodnie z prawem wykonującego nakaz państwa członkowskiego i na warunkach ustalonych w drodze wzajemnego porozumienia między organem sądowym wydającym i organem sądowym wykonującym nakaz.

3. Aby zapewnić należyte stosowanie niniejszego artykułu oraz ustalonych warunków, wykonujący nakaz właściwy organ sądowy może wyznaczyć drugi organ sądowy w swoim państwie członkowskim do wzięcia udziału w przesłuchaniu osoby, której dotyczy wniosek”.

9. Zgodnie z art. 27 („Możliwość ścigania za inne przestępstwa”):

„1. Każde państwo członkowskie może notyfikować Sekretariatowi Generalnemu Rady, że w jego stosunkach z innymi państwami członkowskimi, które wystosowały podobną notyfikację, domniemana jest zgoda na ściganie, skazanie lub zatrzymanie w związku z pozbawieniem wolności lub wykonaniem środka zabezpieczającego [w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności orzeczonych] za przestępstwo popełnione przed przekazaniem osoby inne niż to, z powodu którego została przekazana, chyba że w przypadku szczególnym wykonujący nakaz organ sądowy stanowi inaczej w swojej decyzji w sprawie przekazania.

2. Z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 1 i 3, osoba przekazana może nie być [nie może być] ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana.

3. Ustępu 2 nie stosuje się w następujących przypadkach:

[…]

g) w przypadku gdy wykonujący nakaz organ sądowy, który przekazał osobę, wyraża zgodę zgodnie z ust. 4.

4. Z wnioskiem o wyrażenie zgody występuje się do wykonującego nakaz organu sądowego, z załączeniem informacji określonych w art. 8 ust. 1 oraz tłumaczenia określonego w art. 8 ust. 2. Zgodę taką wyraża się, gdy przestępstwo, wobec którego jest ona wymagana, podlega przekazaniu osoby zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej. Zgody odmawia się w przypadkach wymienionych w art. 3, a ponadto można jej nie udzielić jedynie na podstawie przyczyn wymienionych w art. 4. Decyzję podejmuje się nie później niż po upływie 30 dni po otrzymaniu wniosku.

[…]”.

B. Prawo krajowe

1. Prawo belgijskie. Ustawa w sprawie ENA [4]

10. Artykuł 37 stanowi:

„1. Osoba przekazana na podstawie [ENA] wydanego przez belgijski organ sądowy nie może być ścigana, skazana lub pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem i inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania.

2. Ustępu 1 nie stosuje się w następujących przypadkach:

[…]

Jeżeli poza przypadkami przewidzianymi w ustępie pierwszym sędzia śledczy, prokurator lub sąd, w zależności od przypadku, chce dążyć do ścigania, skazania lub pozbawienia wolności osoby przekazanej za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem i inne niż to, które stanowiło podstawę przekazania, powinien złożyć do wykonującego nakaz organu sądowego wniosek o wyrażenie zgody, wraz z informacjami określonymi w art. 2 ust. 4 oraz, w stosownych przypadkach, tłumaczeniem”.

2. Prawo niderlandzkie

a) Ustawa z dnia 29 kwietnia 2004 r. transponująca decyzję ramową [5]

11. Artykuł 14 stanowi:

„1. Przekazanie jest dozwolone tylko pod warunkiem, że osoba, której wniosek dotyczy, nie będzie ścigana, skazana lub w inny sposób nie zostanie ograniczona jej wolność osobista za przestępstwa popełnione przed jej przekazaniem i z których powodu nie została przekazana, z wyjątkiem:

[…]

f) przypadku uprzedniego zwrócenia się do prokuratora o wyrażenie zgody i po jej uzyskaniu.

[…]

3. Prokurator wyraża zgodę, o której mowa w ust. 1 lit. f), […] na wniosek wydającego nakaz organu sądowego i na podstawie [ENA] przedłożonego wraz z tłumaczeniem w odniesieniu do przestępstw, z których powodu przekazanie byłoby dopuszczalne na mocy niniejszej ustawy”.

12. Artykuł 35 ust. 1 stanowi:

„Tak szybko jak to możliwe po podjęciu decyzji wyrażającej pełną lub częściową zgodę na przekazanie, osoba, której wniosek dotyczy, zostanie skutecznie przekazana. Prokurator ustala, po uzgodnieniu z wydającym nakaz organem sądowym, czas i miejsce przekazania”.

4 Wet betreffende het Europees aanhoudingsbevel z dnia 19 grudnia 2003 r. (Belgisch Staatsblad, z dnia 22 grudnia 2003 r., s. 60075).

5 Wet van 29 april 2004 tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende det Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (Stb. 2004, n. 195, zwana dalej „Olw”). Zmieniona od dnia 13 lipca 2019 r.

13. W wersji sprzed dnia 13 lipca 2019 r., art. 44 wskazywał:

„Prokurator może działać jako wydający nakaz organ sądowy".

14. W wersji obowiązującej od dnia 13 lipca 2019 r. art. 44 ma następujące brzmienie:

„Sędzia-komisarz [rechter-commissaris] może działać jako wydający nakaz organ sądowy".

b) Ustawa o organizacji wymiaru sprawiedliwości[6]

15. Zgodnie z art. 127 minister sprawiedliwości i bezpieczeństwa może wydawać ogólne i szczegółowe instrukcje dotyczące wykonywania funkcji i uprawnień prokuratury.

II. Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu i pytanie prejudycjalne

16. W dniu 26 września 2017 r. sędzia śledczy rechtbank van eerste aanleg te Leuven (sądu pierwszej instancji w Leuven, Belgia) wydał ENA przeciwko AZ, obywatelowi belgijskiemu, w związku z postępowaniem karnym za przestępstwa polegające na fałszerstwie i oszustwie popełnione w Belgii w 2017 r.

17. Na podstawie tego ENA AZ został aresztowany w Niderlandach i przekazany władzom belgijskim w dniu 13 grudnia 2017 r. na mocy decyzji rechtbank Amsterdam (sądu w Amsterdamie, Niderlandy).

18. W dniu 26 stycznia 2018 r. ten sam sędzia śledczy z Leuven wydał (drugi) ENA, dotyczący przekazania AZ z powodu przestępstw fałszerstwa i oszustwa, innych niż te wymienione w pierwszym z nich.

19. W dniu 13 lutego 2018 r. officier van justitie (prokurator) arrondissementsparket Amsterdam (prokuratury rejonowej w Amsterdamie, Niderlandy) wyraził zgodę na ściganie AZ za wszystkie czyny karalne wymienione w obu ENA.

20. Ostatecznie AZ został skazany na trzy lata pozbawienia wolności.

21. AZ odwołał się od wyroku skazującego do Hof van beroep te Brussel (sądu apelacyjnego w Brukseli, Belgia), kwestionując możliwość uznania niderlandzkiej prokuratury za „organ sądowy" w rozumieniu art. 6 ust. 2 oraz art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej.

22. W tych okolicznościach Hof van beroep te Brussel (sąd apelacyjny w Brukseli) zwrócił się do Trybunału Sprawiedliwości z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1.1. Czy wyrażenie »organ sądowy« w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii?

1.2. Jeżeli na pytanie 1.1. zostanie udzielona odpowiedź twierdząca: na podstawie jakich kryteriów ustala się, czy organ wykonującego nakaz państwa członkowskiego jest takim organem sądowym i czy w związku z tym wykonywany przez niego europejski nakaz aresztowania jest taką decyzją sądową?

6 Wet op de Rechterlijke Organisatie z dnia 18 kwietnia 1827 r. (ustawa o organizacji wymiaru sprawiedliwości, zwana dalej „Wet RO"),

1.3. Jeżeli na pytanie 1.1. zostanie udzielona odpowiedź twierdząca: czy niderlandzka prokuratura (Openbaar Ministerie), a ściślej mówiąc, prokurator (officier van justitie) jest objęty zakresem pojęcia organu sądowego w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej i czy w związku z tym wykonywany przez ten organ [ENA] jest taką decyzją sądową?

1.4. Jeżeli na pytanie 1.3. zostanie udzielona odpowiedź twierdząca: czy dopuszczalne jest, aby w przedmiocie pierwotnego przekazania orzekał zgodnie z art. 15 decyzji ramowej organ sądowy, ściślej mówiąc, wydział sądu właściwy do orzekania w sprawach przekazania w Amsterdamie (overleveringskamer te Amsterdam), przy czym osobie, której dotyczy wniosek o przekazanie, zagwarantowane zostaje m.in. prawo do bycia wysłuchaną i prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, podczas gdy rozstrzygnięcie w przedmiocie uzupełniającego przekazania na podstawie art. 27 decyzji ramowej zostało przekazane innemu organowi, a mianowicie prokuratorowi, przy czym osobie, której dotyczy wniosek o przekazanie, nie zostaje zagwarantowane prawo do bycia wysłuchaną i prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, na skutek czego powstaje pozbawiony jakiegokolwiek racjonalnego uzasadnienia widoczny brak spójności w ramach decyzji ramowej?

1.5. Jeżeli na pytania 1.3. i 1.4. zostanie udzielona odpowiedź twierdząca: czy art. 14, 19 i 27 decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, że prokuratura (Openbaar Ministerie), występująca jako wykonujący nakaz organ sądowy, powinna w pierwszej kolejności zapewnić prawo do bycia wysłuchanym i prawo dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zanim wyrażona zostanie zgoda na ściganie, skazanie bądź zatrzymanie osoby w celu wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego w związku z innym czynem zabronionym niż będący podstawą wniosku o przekazanie, popełnionym przed przekazaniem na mocy [ENA]?

2. Czy prokurator prokuratury rejonowej w Amsterdamie, działający w wykonaniu art. 14 [Olw], jest wykonującym nakaz organem sądowym w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej, który przekazał osobę i który może wyrazić zgodę w rozumieniu art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej?".

III. Postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości

23. Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wpłynął do Trybunału Sprawiedliwości w dniu 4 lipca 2019 r.

24. Uwagi na piśmie zostały przedstawione przez AZ, Openbaar Ministerie [(prokuraturę)], rządy niemiecki, hiszpański, węgierski i niderlandzki, a także przez Komisję.

25. Nie uznano za konieczne przeprowadzenia rozprawy.

IV. Analiza

A. W przedmiocie dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

26. Rząd Niemiec ma wątpliwości co do zasadności pytania prejudycjalnego (chociaż nie sprzeciwia się formalnie jego przyjęciu), ponieważ postawione pytania nie mają jego zdaniem znaczenia dla decyzji sądu odsyłającego w sprawie toczącego się przed nim postępowania karnego.

27. Pytania te dotyczą ostatecznych aktów prawnych przyjętych w Niderlandach (wydanie AZ i zgoda niderlandzkiego prokuratora na ściganie za czyny popełnione przed tym wydaniem), a nie postępowania przed belgijskim sądem odsyłającym. Ten ostatni nie mógłby dokonać rewizji decyzji o przekazaniu wydanej przez sąd niderlandzki (tj. państwo wykonania ENA).

28. Niewątpliwie sąd odsyłający nie może orzekać w przedmiocie ważności decyzji władz niderlandzkich, o której należy rozstrzygać na podstawie prawa krajowego wykonującego nakaz państwa członkowskiego (Niderlandów) i poprzez jego własne organy sądowe.

29. Sąd odsyłający jest jednak właściwy do oceny skutków, jakie decyzje organów niderlandzkich, w ramach wykonywania ENA wnioskowanego przez organy belgijskie, będą miały dla prawa belgijskiego. W oparciu o ważność tych decyzji – którą należy przyjąć na podstawie zasady wzajemnego zaufania – sąd odsyłający może, powtarzam, dokonać oceny skutków, jakie mają one dla jego prawa krajowego.

30. Osoba ścigana przez sądy belgijskie ma prawo, przyznane jej w art. 27 decyzji ramowej, do tego by „nie […] być ścigana, skazana lub w inny sposób pozbawiona wolności za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, za które została przekazana", z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w tym przepisie [7].

31. Na tej podstawie AZ nie mógł zostać skazany lub pozbawiony wolności w Belgii za czyny inne niż te wskazane w (pierwszym) ENA, wykonanym przez sąd w Amsterdamie, chyba że władze niderlandzkie wyraziłyby zgodę na rozszerzenie zakresu (drugiego) ENA, o którą wnioskowały władze belgijskie.

32. Jako podmiot tego prawa, uznanego w decyzji ramowej, AZ jest uprawniony do dochodzenia go przed sądami belgijskimi, które pozostają właściwe w przedmiocie jego ścigania, skazania lub pozbawienia wolności. Może on zatem powołać się na skutki, jakie zgodnie z prawem belgijskim wywołałaby każda możliwa nieprawidłowość w orzeczeniu państwa wykonującego, na mocy którego zezwolono na rozszerzenie zakresu przestępstw wymienionych w ENA.

33. AZ mógłby oczywiście wnieść odwołanie do władz niderlandzkich, które udzieliły spornej zgody [8], a zatem mogą ją unieważnić u źródła. Jednak w zakresie, w jakim AZ został już przekazany władzom belgijskim, zobowiązanie go do zakwestionowania zgody przed sądem wykonującego nakaz państwa członkowskiego (Niderlandów), które już opuścił, mogłoby utrudnić mu wykonywanie jego prawa do skutecznej ochrony sądowej i spowodować opóźnienie postępowania karnego.

34. Bez konieczności oceny ważności zgody wyrażonej przez władze niderlandzkie sądy belgijskie mogą dokonać jej oceny z punktu widzenia prawa Unii – w przypadku wątpliwości z pomocą Trybunału Sprawiedliwości. Innymi słowy, mogą one przeanalizować te elementy tej zgody, które byłyby uwarunkowane wyłącznie decyzją ramową.

35. W szczególności i w odniesieniu do tego, co ma tutaj znaczenie, sąd odsyłający może sprawdzić, czy zgoda została udzielona przez „organ sądowy" w rozumieniu art. 6 ust. 2 i art. 27 decyzji ramowej, ponieważ termin ten (jak wyjaśnię poniżej) odpowiada autonomicznemu pojęciu prawa Unii.

36. Jeżeli wynik tej weryfikacji nie pozwoli na uznanie zdolności prokuratora niderlandzkiego do działania w charakterze wykonującego nakaz organu sądowego zgodnie z art. 6 ust. 2 i art. 27 decyzji ramowej, sąd odsyłający będzie mógł wyciągnąć odpowiednie konsekwencje na mocy prawa belgijskiego.

7 Wyrok z dnia 1 grudnia 2008 r., Leymann i Pustovarov (C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Leymann i Pustovarov"), pkt 44.

8 Przez „zgodę" rozumiem, zgodnie z konwencjonalnym znaczeniem, zgodę, którą organ państwa wykonującego wydaje na mocy art. 27 decyzji ramowej, na ściganie, skazanie lub pozbawienie wolności osoby za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to, które było podstawą przekazania.

37. W sumie, zawężając problem do kwestii, czy organ niderlandzki, który wyraził zgodę, na wniosek organów belgijskich, można uznać za „sądowy", w kontekście ENA i na mocy prawa Unii, uważam, że odesłanie prejudycjalne jest dopuszczalne.

B. Co do istoty

1. Autonomiczne pojęcie „organu sądowego" (pierwsza część pytania prejudycjalnego)

38. Z wyjątkiem rządu węgierskiego, który nie wypowiedział się na ten temat wprost, uczestnicy postępowania prejudycjalnego zgadzają się, że termin „organ sądowy" zawarty w art. 6 ust. 2 decyzji ramowej stanowi autonomiczne pojęcie prawa Unii.

39. Zgadzam się z tym stwierdzeniem bez zastrzeżeń. Chociaż Trybunał Sprawiedliwości orzekał dotychczas w przedmiocie tego pojęcia w kontekście art. 6 ust. 1 decyzji ramowej (organ wydający), uważam, że jego argumenty mogą mieć zastosowanie do wykładni ust. 2 tego artykułu (organ wykonujący).

40. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, o ile państwa członkowskie mogą, zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej, wyznaczyć w swoim prawie krajowym „organ sądowy" właściwy do wydania ENA, o tyle nie należy do nich określanie znaczenia i zakresu tego pojęcia, „ponieważ pojęcie to wymaga autonomicznej i jednolitej w całej Unii wykładni, która powinna być dokonana z uwzględnieniem jednocześnie brzmienia art. 6 ust. 1 decyzji ramowej […], kontekstu, w który się on wpisuje, i celu zamierzonego przez tę decyzję ramową" [9].

41. Te same względy są istotne w odniesieniu do pojęcia „organu sądowego" właściwego do wykonania ENA, a tym samym, w rozumieniu art. 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej, do wyrażenia zgody, do której odnoszą się te ostatnie przepisy.

42. W związku z powyższym należy udzielić odpowiedzi twierdzącej na pierwszą część pytania prejudycjalnego, co otwiera drogę do analizy pozostałej części, którą będę się zajmował łącznie.

2. Prokuratura jako wykonujący nakaz organ sądowy w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej

a) Prokuratura jako wydający nakaz organ sądowy: orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości

43. Trybunał Sprawiedliwości określił już warunki, jakie musi spełnić organ sądowy uprawniony do wydania ENA. Warunki te są wynikiem pracy interpretacyjnej opartej na trzech czynnikach: a) brzmieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej; b) kontekście, w który przepis ten się wpisuje; oraz c) celu, któremu służy sama decyzja ramowa [10].

44. Na tej podstawie Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że pojęcie „organu sądowego" „nie oznacza wyłącznie sędziów lub sądów państwa członkowskiego, ale może obejmować, w szerszym sensie, organy uczestniczące w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w ramach danego porządku prawnego" [11].

9 Wyrok w sprawie Prokuratorzy w Lyonie i w Tours, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo.

10 Zobacz przede wszystkim wyrok z dnia 27 maja 2019 r., PF (Prokurator generalny Litwy) (C-509/18, EU:C:2019:457, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Prokurator generalny Litwy"), pkt 28.

11 Wyrok z dnia 10 listopada 2016 r., Poltorak (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Poltorak"), pkt 33.

45. W celu doprecyzowania, które spośród podmiotów uczestniczących w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości zasługują na uznanie ich za „organy sądowe", Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że decyzja ramowa jest „instrumentem współpracy wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, która dotyczy wzajemnego uznawania nie tylko prawomocnych orzeczeń wydanych przez sądy karne, lecz w szerszym zakresie *orzeczeń wydanych przez organy sądowe państw członkowskich w ramach postępowania karnego*, w tym na etapie ścigania karnego" [12].

46. W szczególności, kontynuował, „[p]ojęcie »postępowania«, które ma szerokie znaczenie, może obejmować postępowanie karne w całości, czyli etap poprzedzający postępowanie sądowe, samo postępowanie sądowe i etap wykonania prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd karny przeciwko osobie uznanej za winną przestępstwa" [13].

47. Ponieważ ENA stanowią instrument służący współpracy sądowej, można je wykorzystywać w postępowaniach karnych, w szerokim znaczeniu; również w tych, w których prokuratury „są zobowiązane do wprowadzenia […] warunków wstępnych wykonywania władzy sądowniczej przez sądy karne" [14].

48. Pojęcie „organu sądowego" w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej obejmuje zatem co do zasady prokuraturę.

49. Ponieważ jednak wzajemne zaufanie i wzajemne uznawanie mają fundamentalne znaczenie dla systemu decyzji ramowej [15], „wydający nakaz organ sądowy powinien móc dostarczyć wykonującemu nakaz organowi sądowemu zapewnienie, że w świetle gwarancji przewidzianych przez porządek prawny wydającego nakaz państwa członkowskiego *działa on w sposób niezależny przy wykonywaniu swoich obowiązków związanych z wydaniem europejskiego nakazu aresztowania*" [16].

50. W związku z tym prokuraturę można uznać za „organ sądowy" dla celów wydawania ENA, jeżeli posiada ona status zapewniający jej niezależność, nawet jeśli ta niezależność nie musi być, zdaniem Trybunału Sprawiedliwości, identyczna z *niezawisłością sądów*.

51. Z tego punktu widzenia wystarczy, „aby istniały przepisy ustawowe i organizacyjne gwarantujące, by wydający nakaz organ sądowy nie był narażony, w ramach podejmowania decyzji o wydaniu takiego nakazu aresztowania, na jakiekolwiek ryzyko, że zostanie poddany w szczególności indywidualnym instrukcjom ze strony władzy wykonawczej" [17].

52. Oprócz dwóch wyżej wymienionych warunków – uczestniczenia w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości i niezależności wyrażonej w wyłączeniu indywidualnych instrukcji ze strony władzy wykonawczej – Trybunał Sprawiedliwości dodaje trzeci, dotyczący procedury, w ramach której prokuratura jest uprawniona do wydawania ENA: wydanie ENA przez prokuratora powinno podlegać kontroli sądowej [18].

12 Wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i Zwickau), (C-508/18 i C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Prokuratury w Lubece i w Zwickau"), pkt 52; wyróżnienie własne.

13 Ibidem, pkt 54.

14 Ibidem, pkt 62.

15 Wyrok z dnia 10 listopada 2016 r., Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Kovalkovas"), pkt 27: wzajemne zaufanie i wzajemne uznawanie „umożliwiają utworzenie i utrzymywanie przestrzeni bez granic wewnętrznych. Mówiąc konkretniej, zasada wzajemnego zaufania wymaga w szczególności w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, by każde z tych państw uznawało, z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności, iż wszystkie inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a zwłaszcza praw podstawowych uznanych w tym prawie".

16 Wyrok w sprawie Prokuratorzy w Lubece i w Zwickau, pkt 74; wyróżnienie własne.

17 Ibidem, pkt 74.

18 Wymóg ten „nie stanowi warunku, od którego uzależnione byłoby uznanie tego organu za »wydający nakaz organ sądowy« w rozumieniu art. 6 ust. 1 decyzji ramowej […] [ani] nie jest objęty przepisami ustawowymi i organizacyjnymi tego organu, lecz dotyczy procedury wydawania takiego nakazu". Wyrok w sprawie Prokuratorzy w Lyonie i w Tours, pkt 48.

53. Krótko mówiąc, prokuratura, która uczestniczy w wymiarze sprawiedliwości, zostanie uznana za „wydający nakaz organ sądowy" wyłącznie wtedy, gdy posiada organiczny status, wykluczający możliwość otrzymywania indywidualnych instrukcji ze strony władzy wykonawczej. Jeśli tak jest, będzie ona uprawniona do wydania ENA, pod warunkiem że jej decyzja może zostać zaskarżona przed sądem [19].

b) Zastosowanie tego orzecznictwa do prokuratury jako wykonującego ENA organu sądowego

54. Czy opisane dotychczas warunki dotyczące statusu prokuratury jako wydającego nakaz organu sądowego mają zastosowanie również w celu zakwalifikowania jej jako „wykonującego nakaz organu sądowego"?

55. Podczas gdy AZ oraz rządy Niemiec i Hiszpanii odpowiadają na to pytanie twierdząco, rząd Niderlandów jest skłonny stosować mniej rygorystyczne wymogi niezależności i podlegania kontroli sądowej.

56. Przypomnę, że zgodnie z postanowieniem odsyłającym:

– AZ został przekazany na podstawie decyzji sądu w Amsterdamie, który działał jako „wykonujący nakaz organ sądowy" na podstawie art. 6 ust. 2 decyzji ramowej.

– Natomiast zgoda, o której mowa w art. 27 decyzji ramowej i której właściwość dla tego celu jest przedmiotem debaty w postępowaniu a quo, została udzielona przez prokuratora, również w Amsterdamie.

57. W związku z tymi okolicznościami faktycznymi sąd odsyłający zwraca się w szczególności z pytaniem, czy niderlandzka prokuratura może wykonywać ENA, to jest działać jako „organ sądowy" w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej.

58. Pytanie to ma jednak sens przy założeniu, że „organ sądowy, który wyraża zgodę" (art. 27 decyzji ramowej), jest tym samym co „wykonujący nakaz organ sądowy" (art. 6 ust. 2 decyzji ramowej). Wyjaśniłem właśnie, że w tym przypadku to sąd niderlandzki zgodził się na wykonanie ENA, podczas gdy niderlandzka prokuratura dopiero później wyraziła zgodę na rozszerzenie zakresu przestępstw, które można zarzucić AZ, o którą wnioskowały władze belgijskie.

59. Istotne jest zatem nie to, czy niderlandzka prokuratura miała, w skrócie, status „wykonującego nakaz organu sądowego", lecz to, czy była w stanie wyrazić zgodę na takie rozszerzenie zakresu podlegających karze przestępstw, zgodnie z art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej.

60. Wykładnia językowa art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej wskazuje, że *wyrazić zgodę* może wyłącznie organ, który *wykonał* ENA. Zgoda, na którą powołuje się w tym przepisie prawodawca, pochodzi dokładnie od „wykonującego nakaz organu sądowego, który przekazał osobę". Tak jednoznaczne brzmienie nie pozwala, moim zdaniem, na dalszą dyskusję.

61. Artykuł 27 decyzji ramowej wyklucza zatem, aby w okolicznościach niniejszej sprawy prokurator mógł zgodzić się na rozszerzenie zakresu przestępstw będących podstawą przekazania AZ. Na mocy tego przepisu wyrażenie zgody należało do niderlandzkiego organu wykonującego nakaz (w niniejszym przypadku do sądu w Amsterdamie), który już przekazał tę osobę organom belgijskim.

19 Ma to na celu wyłącznie wydanie ENA dla celów prowadzenia postępowania karnego. W przypadku ENA w celu wykonania kary Trybunał Sprawiedliwości wyklucza konieczność poddania decyzji prokuratury kontroli sądowej. Wyrok z dnia 12 grudnia 2019 r., Openbaar Ministerie (Prokurator królewski w Brukseli) (C-627/19 PPU, EU:C:2019:1079, zwany dalej „wyrokiem w sprawie Prokurator królewski w Brukseli"), pkt 39.

62. W takim przypadku pytanie sądu odsyłającego pozostaje bez związku z konkretnymi okolicznościami sporu. Niezależnie od abstrakcyjnego stanowiska prokuratury jako wykonującego nakaz organu sądowego, ponieważ to sąd niderlandzki dokonał w niniejszej sprawie przekazania osoby, której nakaz dotyczył, prokuratura w Amsterdamie nie mogła wyrazić zgody, o której mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej.

63. Z kolei Openbaar Ministerie (prokuratura) twierdzi, że poza dosłownym brzmieniem art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej autonomia proceduralna państw członkowskich pozwala im na wyznaczenie jako „organu sądowego, który wyraża zgodę", „organu sądowego" innego niż organ wykonujący.

64. Nie sądzę, aby przepis ten przemawiał za taką wykładnią. Raczej ją wyklucza.

65. Państwa członkowskie mogą oczywiście swobodnie ustanawiać przepisy dotyczące tego, który organ sądowy jest właściwy do wykonania ENA. Gdy kwestia ta zostanie uregulowana, związek [ustanowiony w art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej] między tym organem a organem, który wyraża zgodę na rozszerzenie zakresu ENA, nie może jednak zostać zerwany pod pretekstem zasady autonomii proceduralnej.

66. Decyzja ramowa ustanawia stosunek tożsamości pomiędzy tymi dwoma organami, niedostępny dla ustawodawców krajowych. Ich autonomia wyczerpuje się przy wyznaczaniu wykonującego nakaz organu sądowego, ale nie rozciąga się aż do odstąpienia od zasady ustanowionej w decyzji ramowej (organem wykonującym nakaz powinien być również ten, który wyraża zgodę).

67. Ten stosunek tożsamości opiera się ponadto na rozsądnych podstawach:

– Z jednej strony, organ, który już wykonał ENA, jest najlepiej umiejscowiony do oceny celowości jego rozszerzenia, biorąc pod uwagę fakt, że miał on możliwość zapoznania się z jego szczegółami.

– Z drugiej strony, jeżeli organ wyrażający zgodę różniłby się od organu, który już wykonał ENA, jego decyzja wymagałaby czasu, który ten ostatni, już zaznajomiony ze sprawą, mógłby zaoszczędzić. Opóźnienie takie wydłuży prawdopodobnie postępowanie w sprawie rozszerzenia zakresu i, w tym samym stopniu, pozostawanie osoby przekazanej w danej sytuacji prawnej, co z definicji jest anomalią z punktu widzenia faktycznego korzystania z jej praw[20].

68. Chociaż ostatecznie nie podzielam założeń, na których opiera się Openbaar Ministerie (prokuratura), przeanalizuję jej argumenty tytułem pomocniczym, zaczynając od warunków, jakie powinna spełniać w celu wykonania ENA. Omówię poniżej te, które powinna spełniać, aby wyrazić zgodę na rozszerzenie zakresu czynów wymienionych w wykonanym już ENA.

c) Warunki konieczne do wykonania ENA i status prokuratury w Niderlandach

69. Rozumiem, że trzy wyżej wymienione warunki wydania przez prokuraturę ENA (a mianowicie: uczestnictwo w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, niezależność i możliwość kontroli sądowej)[21] można odnieść do wykonania ENA.

20 W wyroku z dnia 9 października 2019 r., NJ (Prokuratura w Wiedniu) (C-489/19 PPU, EU:C:2019:849), Trybunał Sprawiedliwości zezwolił sądowi na „zatwierdzenie" ENA wydanego przez prokuraturę zależną od władzy wykonawczej. Nie oznacza to jednak, że państwa członkowskie mogą *podzielić* kompetencje w zakresie wydawania ENA między dwa organy. Oznacza to po prostu, że organem wydającym będzie tylko ten, który „zatwierdził" decyzję prokuratury. Na tych samych warunkach państwa członkowskie mogą włączyć do procedury udzielania zgody na mocy art. 27 decyzji ramowej organ inny niż ten, który wykonał ENA, ale to ten ostatni powinien formalnie wyrazić zgodę.

21 Zobacz pkt 43–53 niniejszej opinii.

70. Chciałbym przypomnieć, że dla Trybunału Sprawiedliwości „[w] odniesieniu do środka, który, tak jak [ENA], może naruszać zapisane w art. 6 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej prawo do wolności zainteresowanej osoby, ochrona ta wymaga, aby decyzja spełniająca wymogi związane ze skuteczną ochroną sądową została wydana przynajmniej na jednym z dwóch poziomów wspomnianej ochrony” [22].

71. To samo kryterium powinno regulować wykonanie ENA, jako że może on również pozbawić daną osobę prawa do wolności osobistej. Oczywiście będzie to miało miejsce w przypadku, gdyby wykonanie miało stanowić, pośrednio, karę pozbawienia wolności, po zakończeniu postępowania wszczętego przeciwko osobie przekazanej. Stanie się tak jednak również, nawet wcześniej, ze względu na (tymczasowe) pozbawienie wolności, na które może wyrazić zgodę wykonujący nakaz organ sądowy, podejmując jednocześnie decyzję o przekazaniu, zgodnie z art. 12 decyzji ramowej.

72. Inaczej niż w przypadku wydania ENA ochrona sądowa osoby, której dotyczy jego wykonanie, nie dzieli się na dwa poziomy: w postępowaniu w sprawie wykonania ENA brak jest odpowiednika procedury wydania krajowego nakazu aresztowania [23]. Jednak na jedynym istniejącym poziomie, poziomie decyzji w sprawie wykonania, należy przestrzegać gwarancji prawa do skutecznego środka prawnego.

73. W związku z tym „wykonujący nakaz organ sądowy” w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej powinien być w stanie pełnić tę funkcję w sposób obiektywny i niezależny. Nie powinien być narażony, podobnie jak i wydający nakaz organ sądowy, „na ryzyko, że jego uprawnienia decyzyjne będą podlegały poleceniom lub instrukcjom zewnętrznym, w szczególności ze strony władzy wykonawczej, tak by nie było żadnych wątpliwości co do tego, że decyzja o [wykonaniu] [ENA] jest podejmowana przez ten organ, a nie ostatecznie przez wspomnianą władzę” [24].

74. Z powyższego wynika, że prokuratura jest uprawniona do wykonania ENA zgodnie z prawem Unii tylko wtedy, gdy nie podlega poleceniom lub instrukcjom otrzymywanym od władzy wykonawczej. Nie miało to miejsca w Niderlandach w momencie zaistnienia okoliczności faktycznych tego sporu, ponieważ zgodnie z art. 127 Wet RO niderlandzka prokuratura mogła otrzymywać indywidualne instrukcje pochodzące od władzy wykonawczej.

75. Na tym etapie nie ma ponadto potrzeby sprawdzania, czy w ramach postępowania w sprawie wykonania ENA prowadzonego przez niderlandzką prokuraturę przewidziano środek zaskarżenia równoważny środkowi, jakiego wymaga Trybunał Sprawiedliwości w odniesieniu do ENA, które instytucja ta mogłaby wydać, gdyby była niezależna od władzy wykonawczej [25].

76. W takim przypadku ten sam wymóg zostałby przeniesiony na wykonanie ENA przez prokuraturę. Odwołania od swoich decyzji do organu sądowego miałyby również na celu „zapewnienie, aby kontrola spełnienia przesłanek wymaganych do [wykonania] [ENA] […] była dokonywana w ramach procedury odpowiadającej wymogom skutecznej ochrony sądowej” [26].

22 Wyrok w sprawie Prokuratorzy w Lubece i w Zwickau, pkt 68.

23 Wyrok z dnia 1 czerwca 2016 r., Bob-Dogi (C-241/15, EU:C:2016:385), pkt 55–57. Ściśle rzecz biorąc, można uznać, że postępowanie w sprawie wykonania ENA zapewniaj ochronę na trzech poziomach: dwóch w postępowaniu w sprawie wydania ENA i jednego w ramach postępowania w sprawie jego wykonania.

24 Wyrok w sprawie Prokuratorzy w Lubece i w Zwickau, pkt 73.

25 Wyrok w sprawie Prokuratorzy w Lyonie i w Tours, pkt 62: „jeżeli prawo wydającego nakaz państwa członkowskiego przyznaje uprawnienie do wydania [ENA] organowi, który, chociaż uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości tego państwa członkowskiego, to jednak sam nie jest sądem, to decyzja o wydaniu takiego [ENA], a w szczególności proporcjonalny charakter takiej decyzji, powinny podlegać w tym państwie członkowskim zaskarżeniu, które w pełni spełnia wymogi wynikające ze skutecznej ochrony sądowej”.

26 Ibidem, pkt 63.

d) Warunki, na jakich niderlandzka prokuratura mogłaby wyrazić zgodę na rozszerzenie zakresu czynów wymienionych w wykonanym już ENA

77. Jeśli chodzi o zgodę przewidzianą w art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej, uważam, że te same warunki powinny mieć zastosowanie do wykonania ENA, przy czym niderlandzka prokuratura nie spełnia tego drugiego warunku (pełnej niezależności od władzy wykonawczej).

78. W związku z tym niderlandzka prokuratura nie mogła również udzielić takiej zgody, bez możliwości zrelatywizowania wymogu niezależności w perspektywie wykraczającej poza to, co już wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości w odniesieniu do art. 6 ust. 1 decyzji ramowej [27].

79. Nie można również pominąć wymogu wniesienia środka odwoławczego do sądu w sytuacji, gdyby zgoda została wyrażona przez prokuraturę niezależną od władzy wykonawczej.

80. Poprzez wniosek skierowany do wykonującego nakaz organu sądowego o wyrażenie zgody na ściganie, skazanie lub pozbawienie wolności osoby, która została już przekazana, za przestępstwo inne niż wskazane w ENA, który doprowadził do przekazania, wydający nakaz organ sądowy wydaje bowiem, z materialnego punktu widzenia, *nowy* ENA.

81. O zgodę tę wnosi się w odniesieniu do „innego przestępstwa" (czyli przestępstwa, które z jakiegokolwiek powodu nie zostało uwzględnione w ENA, który doprowadził do przekazania osoby objętej nakazem), w związku z czym może ona zostać sformalizowana jedynie w drodze procedury równorzędnej do tej, która doprowadziła do wykonania tego ENA.

82. W tych okolicznościach tym, na co w rzeczywistości pozwala wyrażenie zgody, jest rozszerzenie (istotne) [28] zakresu przestępstw zarzucanych tej osobie. Logiczne jest zatem, że prokuratura, aby wyrazić zgodę, musiałaby spełnić te same wymogi, które powinna była spełnić w odniesieniu do pierwotnego ENA, w tym możliwość, aby jej decyzja została zaskarżona [29].

83. Podsumowując, nawet jeśli niderlandzka prokuratura uczestniczyłaby w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, a jej decyzje mogłyby podlegać ewentualnej kontroli sądowej, ryzyko narażenia na indywidualne nakazy lub instrukcje ze strony władzy wykonawczej oznacza, że nie można jej uznać za „organ sądowy" w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej ani nie może ona wyrażać zgody, o której mowa w jej art. 27 ust. 3 lit. g).

3. Prawo do bycia wysłuchanym w postępowaniu dotyczącym wyrażenia zgody, o której mowa w art. 27 ust. 3 lit. g) decyzji ramowej

84. Odpowiedzi, które sugeruję na poprzednie pytania, sprawiają, że odpowiedź na to pytanie staje się zbędna. Jednak w celu przedstawienia pełnej analizy zajmę się również ostatnim z problemów poruszonych przez sąd odsyłający.

85. Według Openbaar Ministerie (prokuratury) i rządu niderlandzkiego decyzja ramowa nie daje osobie już przekazanej prawa do bycia wysłuchaną przez organ wykonujący przed rozstrzygnięciem w przedmiocie wyrażenia zgody na rozszerzenie zakresu przestępstw, za które może być sądzona.

27 W przeciwnym przypadku model decyzji ramowej zostałby zniekształcony, jako system przekazywania osób między organami sądowymi bez udziału – innego niż czysto instrumentalny i administracyjny – organu rządowego [wyrok z dnia 28 czerwca 2012 r., West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404), pkt 54].

28 Wniosku tego nie należy mylić z wnioskiem pozwalającym na wprowadzenie czysto opisowych lub wpadkowych zmian do opisu czynów przedstawionych w już wykonanym ENA. Trybunał Sprawiedliwości dopuszcza zmiany, które nie prowadzą do zmiany charakteru pierwotnego przestępstwa ani nie dają żadnej podstawy do odmowy wykonania (wyrok w sprawie Leymann i Pustovarov, pkt 57).

29 Rząd niderlandzki podniósł, że takie odwołanie istnieje w prawie krajowym, chociaż AZ z niego nie skorzystał.

86. Artykuł 14 decyzji ramowej przewiduje prawo do bycia wysłuchanym, „gdy osoba aresztowana nie wyraża zgody na jej przekazanie" – w tym celu art. 19 przewiduje procedurę przesłuchania. Milczy natomiast na temat zgody osoby, która została już przekazana, w sprawie wniosku o rozszerzenie zakresu przestępstw. Ponieważ wniosek ten jest kierowany do wykonującego nakaz organu sądowego, można by sądzić, że wymaga on jedynie zgody tego organu.

87. Moim zdaniem milczenie decyzji ramowej w tej kwestii nie może pozbawiać osoby przekazanej prawa do bycia wysłuchaną (które stanowi część prawa do obrony, nierozerwalnie związanego z prawem do skutecznej ochrony sądowej) przed rozszerzeniem zakresu przestępstw wymienionych w pierwotnym ENA.

88. Rozszerzenie to, jeśli należałoby je zaakceptować, może prowadzić do ścigania, skazania lub pozbawienia wolności danej osoby z powodu przestępstwa innego niż to, przed którym mogła się ona w przeszłości bronić. Rozstrzygnięcie sporu dotyczące tych kwestii indywidualnych będzie zatem zależało od zakreślenia przestępstw, za które osoba ta może zostać ostatecznie osądzona, co świadczy o bezwzględnym charakterze jej prawa do skutecznej ochrony sądowej.

89. Nie widzę powodu, dla którego to prawo do obrony mogłoby zostać zniesione w ramach drugiego postępowania, którego skutki, powtarzam, mogłyby być sak samo lub bardziej niekorzystne niż skutki pierwszego postępowania (tego, które stanowiło podstawę pierwotnego ENA).

90. Poszanowanie prawa do obrony w toku postępowania dotyczącego rozszerzenia zakresu przestępstw mogłoby przybrać jeden z tych wariantów:

– Albo, jak proponuje rząd niemiecki, w ramach postępowania przewidzianego w art. 27 decyzji ramowej zostaje zarządzone przesłuchanie.

– Albo osoba, która została już przekazana, ma możliwość sprzeciwienia się takiemu rozszerzeniu zakresu nakazu przed organem wydającym nakaz, co stanowiłoby procedurę poprzedzającą przesłanie przez ten organ wniosku organowi wykonującemu.

C. Ograniczenie w czasie skutków wyroku Trybunału Sprawiedliwości

91. Openbaar Ministerie (prokuratura) zwróciła się z wnioskiem, aby w przypadku stwierdzenia przez Trybunał Sprawiedliwości, że nie można jej uznać za „organ sądowy" w rozumieniu art. 6 ust. 2 decyzji ramowej, wyrok kończący postępowanie w trybie prejudycjalnym nie wywoływał natychmiastowych skutków.

92. Jedynie w wyjątkowych przypadkach Trybunał, stosując ogólną zasadę pewności prawa leżącą u podstaw unijnego porządku prawnego, może uznać, że należy ograniczyć ze skutkiem dla wszystkich zainteresowanych możliwość powoływania się na zinterpretowany przez niego przepis celem podważenia stosunków prawnych nawiązanych w dobrej wierze. Aby można było orzec tego rodzaju ograniczenie, winny zostać spełnione dwie istotne przesłanki, a mianowicie dobra wiara zainteresowanych i ryzyko poważnych komplikacji [30].

93. Należy uznać za oczywistą dobrą wiarę władz niderlandzkich, które nie wahały się niezwłocznie dostosować swojego ustawodawstwa do orzecznictwa Trybunału dotyczącego art. 6 ust. 1 decyzji ramowej. Nie dotyczy to jednak ryzyka poważnych komplikacji: natychmiastowe zastosowanie proponowanej tutaj wykładni art. 6 ust. 2 decyzji ramowej nie musi prowadzić do takich komplikacji, które ponadto nie zostały nawet dokładnie określone przez Openbaar Ministerie (prokuraturę).

30 Wyrok w sprawie Kovalkovas, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo.

V. Wnioski

94. W związku z powyższym proponuję, aby Trybunał udzielił Hof van beroep te Brussel (sądowi apelacyjnemu w Brukseli, Belgia) następującej odpowiedzi:

Artykuł 6 ust. 2 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że pojęcie „wykonującego nakaz organu sądowego", jako autonomiczne pojęcie prawa Unii, nie obejmuje prokuratury państwa członkowskiego narażonej na ryzyko bezpośredniego lub pośredniego podlegania indywidualnym nakazom lub instrukcjom władzy wykonawczej.

Artykuł 27 ust. 3 lit. g) i ust. 4 decyzji ramowej 2002/584/WSiSW należy interpretować w ten sposób, że prokuratura państwa członkowskiego narażona na ryzyko bezpośredniego lub pośredniego podlegania indywidualnym nakazom lub instrukcjom władzy wykonawczej nie może wyrazić zgody, o której mowa w tym przepisie.